

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA KUSHTETUESE

УСТАВНИ СУД

CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 4. oktobra 2021. god
Br. ref.:RK 1858/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI90/21

Podnosilac

Reshad Zherka

**Ocena ustavnosti rešenja Katastarske Agencije Kosova [03/44/19]
od 8. februara 2019. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Reshad Zherka iz opštine Đakovica (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Katastarske Agencije Kosova [03/44/19] od 8. februara 2019. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenog rešenja Katastarske Agencije Kosova, putem kojeg jem po navodima podnosioca zahteva, došlo do povrede njegovih prava i osnovnih sloboda koje su zagantovane članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], u vezi sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima (u daljem tekstu: EKLjP).

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na stavu 4 člana 21 [Opšta načela] i na stavu 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), članu 22. [Procesuiranje podnesaka] i članu 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 14. maja 2021. godine, podnosilac zahteva je preko pošte podneo zahtev pred Ustavnim Sudom Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 18. maja 2021. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Gresu Caka-Nimani za sudiju izvestioca. Istog dana, Predsednica je imenovala i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Bajram Ljati (predsedavajući), Safet Hoxha dhe Radomir Laban.
7. Dana 25. maja 2021. godine, na osnovu tačke 1.1. stava 1. člana 9. (Prevremeni istek mandata) Zakona i pravila 7. (Ostavka na dužnost sudije) Poslovnika o radu, sudija Bekim Sejdiu je podneo ostavku na mesto sudije Ustavnog suda.
8. Dana 27. maja 2021. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva. Istog tog dana, Sud je obavestio Katastarsku Agenciju Kosova o registraciji zahteva i poslao je kopiju zahteva istoj.
9. Dana 8. juna 2021. godine, Predsednica suda Arta Rama-Hajrizi, je u odluci br. KI90/21, imenovala sudiju Nexhmi Rexhepi za sudiju izvestioca umesto sudije Gresa Caka-Nimani.
10. Dana 26. juna 2021. godine, u skladu sastavom 4 člana 12 Poslovnika o Radu i Odluke suda [KK-SP-71-2/21], sudija Gresa Caka-Nimani je preuzela dužnost predsedavajuće Suda, dok, na osnovu tačke 1.1 stava 1 člana 8 (Istek mandata) Zakona, Predsednica Arta Rama-Hajrizi je završila mandat Predsednice i sudije Ustavnog Suda.

11. Dana 8. septembra 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Podnosilac zahteva podnosi zahtev po drugi put pred sudom ali za različite slučajeve.
13. Dana 27. oktobra 2016. godine, Privatni izvršitelj – Gjokë Radi u Đakovici je izdao nalog [P. BR. 634/14] za upis nekih katastarskih parcela na ime Raiffesien Banke sa sedištem u Prištini.
14. Privatni izvršitelj je putem gore navedenog naloga podneo zahtev u opštini Đakovica za prenos poseda u registru nepokretnih imovina katastarskih jedinica.
15. Dana 22. novembra 2018. godine, Katastarska kancelarija opštine Đakovica je u Odluci [11/940/01/31136] primenila nalog [P. BR. 634/14].
16. Dana 3. decembra 2018. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu u Katastarsku kancelariju u Đakovici a protiv odluke [11/940/01/31136] sa obrazloženjem da je izvršni organ preokrenuo zakonske postupke da bi se izvršio prenos imovine kao i da su se koristili zakoni koji nisu na snazi.
17. Dana 11. decembra 2018. godine, katastarska kancelarija u opštini Đakovica je u odluci [11/016/01/-32651/18] odbila žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.
18. Dana 14. januara 2019. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu u Katastarsku Agenciju Kosova a protiv gore navedene odluke sa obrazloženjem da je ista doneta u suprotnosti sa zakonima na snazi i predložio je potonjoj da usvoji njegov zahtev.
19. Dana 8. februara 2019. godine, Katastarska Agencija Kosova je u rešenju [03/44/19] odbila žalbu podnosioca zahteva sa obrazloženjem da podnosilac zahteva nije iskoristio pravo žalbe pred Apelacionim Sudom a protiv naloga [P. BR.634/14] i kao rezultat toga Katastarska kancelarija u opštini Đakovica je bila obavezna da primeni isti.
20. Na kraju obrazloženja, Katastarska Agencija Kosova je uputila podnosioca zahteva da:

“Protiv ovog rešenja nije dozvoljena žalba. Protiv ovog rešenja se može podneti tužba pored Osnovnim sudom u Prištini - Odeljenje za Administrativna pitanja, u roku od 30 dana od dana prijema rešenja.”
21. Dana 18. juna 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo Zahtev za zaštitu zakonitosti u Kancelariju Glavnog državnog tužioca sa navodima o povredi odredbi parničnog, obligacionog i izvršnog postupka.

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva tvrdi da je osporeno rešenje donetu uz povredu prava i osnovnih sloboda koje su propisane članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa članom 6 (pravo na pravično suđenje) EKLJP-a.
23. S tim u vezi, podnosilac zahteva tvrdi:

“Poštovani, obraćam vam se u vezi sa nezakonitošću koja je bila prisutna u ovom postupku a što je počelo da se pokazuje uverenjem iz katastra gde ista, nasuprot činjenici da zakon na snazi navodi da se sa 65 godina ide u penziju, a ovo se dokumentuje iz dokumenta koji je u prilogu da je Afërdita Lama rođena dana 18. oktobra 1953. godine stoga, iz beležničkog iskustva, svako lice koje ima iznad 65 godina, za isto se traži mišljenje psihijatra, a ta ista direktorica je izdavala odluke koje su bile potpisane sa njene strane kao Direktorice za Katastar Geodeziju i Imovinu i nasuprot činjenici da zakon ne dozvoljava takvo nešto. Sa druge strane, na osnovu Zakona o Radu, odnosno u članu 67 ili Prestanak ugovora o radu prema važećem zakonu: 1.4. kada zaposleni navrši šezdeset i pet (65) godina života, odnosno dob za penzionisanje; Stoga, tražimo od Ustavnog suda da deluje u skladu sa zakonima i u skladu sa opštom sudskom praksom tako što će poništiti odluke koje su donete nakon što je napunjeno 65 godina, odnosno odluke sa br.2291118 od 22.11.2018. god, od dt.03.12.2018. god. od 11.12.2018. god, sa br.03/44/19 od 08.02.2019. godine, Uverenje o imovini sa br.3200-20 od 24.12.2020. god.”

24. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da *“Se ponište i proglase nezakonitim uverenje kao i odluke Katastra i da se stanje vrati na početnu tačku.”*

Prihvatljivost zahteva

25. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
26. Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava koji propisuju:

“(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

27. Sud se takođe poziva i na uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se prvenstveno poziva na član 47 [Individualni zahtevi], koji propisuje:

Član 47
[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

28. Sud se takođe poziva i na pravilo 39 (1) (b) Poslovnika o Radu, koje navodi:

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

(b) ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.”

29. Sud podseća da pravilo o iscrpljeniju pravnih sredstva iz člana 113.7 Ustava člana 47. Zakona i pravilo 39 (1) (b) Poslovnika obvezuje fizička i pravna lica koja žele da svoj predmet prestave pred Ustavnim sudom da moraju prvo da iskoriste delotvorna pravna sredstva koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.
30. Na taj način se administrativnim organima i redovnim sudovima daje mogućnost da spreče i isprave eventualne ustavne povrede putem redovnih upravnih i sudskih postupaka, pre nego što slučaj dođe pred Ustavni Sud. Ovo pravilo se temelji na pretpostavci da pravni red na Kosovu osigurava efikasna pravna sredstva za sprečavanje, odnosno za ispravku povreda ustavnih prava. Ovo je jedan veoma važan aspekt supsidijarnog karaktera mehanizma ustavnog prava (vidi, između ostalog, slučajeve suda: KI67/19, podnosilac *Hajrije Rina Zhitija Ajeti*, Rešenje o neprihvatljivosti od 30. septembra 2019. godine, stav 34; KI09/19, podnosilac *Leutrim Hajdari*, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. marta 2020. godine, stav 36; KI30/17, podnosilac *Muharrem Nuredini*, Rešenje o neprihvatljivosti od 7. avgusta 2017. godine, stav 35; i KI94/14, podnosilac *Sadat Ademi*, Rešenje o neprihvatljivosti od 17. decembra 2014. godine, stav 24).
31. S tim u vezi, sud želi da naglasi dosledan stav da zaštitni mehanizam za zaštitu ustavnih prava iz Ustavnog suda ima supsidijarni karakter u odnosu na redovni sudski sistem (vidi slučaj suda br. KI15/16, podnosilac zahteva *Ramadan Muja*, Rešenje o neprihvatljivosti od 16. marta 2016. godine, stav 42).
32. U tom pravcu, Sud naglašava da na osnovu člana 113.7 Ustava, podnosilac zahteva treba da ima mogućnosti da koristi pravna sredstva koja su dostupna i dovoljna da se isprave navodne ustavne povrede. Postojanje pravnih sredstava u pitanju mora biti dovoljno sigurno ne samo u teoriji, nego i u praksi, a ako to nije tako, tada će tim pravnim sredstvima nedostajati potrebna dostupnost i delotvornost. Ovo je u skladu i sa praskom ESLjP-a, a u vezi sa obavezom

podnosilaca zahteva da iscrpe sva pravna sredstva (vidi, *inter alia*, *Vernillo protiv Francuske*, stav 27 Presude ESLJP-a, od 20. februara 1991. godine, i *Dalia protiv Francuske*, stav 38 Presude ESLJP-a, od 19. februara 1998. godine).

33. Samim tim, na Sudu je da ispita da li su pravna sredstva bila iscrpljena i, ukoliko nisu, da li podnosilac zahteva imao dostupno neko delotvorno pravno sredstvo, u teoriji i praksi. Dakle, sud treba da osigura da je pravno sredstvo bilo dostupno kao i da je pružalo razumne mogućnosti da se isprave eventualne ustavne povrede koje su navede od strane podnosioca zahteva pred Ustavnim Sudom (vidi, takođe, gore navedeni slučaj Suda br. KI41/20, podnosilac zahteva *Shaqir Krasniqi*, stav 23; i vidi, *inter alia*, *Civet protiv Francuske*, stavovi 42-44 Presude ESLJP-a, od 28. septembra 1999. godine).
34. Međutim, kada je pravno sredstvo predviđeno zakonom, na podnosiocu zahteva je da dokaže da je pravno sredstvo koje predviđeno zakonom bilo doista iscrpljeno ili je iz nekog razloga bilo nedostupno i nedelotvorno u osobitim okolnostima predmeta ili su postojale posebne okolnosti zbog kojih je podnosilac zahteva bio oslobođen uslova iscrpljena pravnih sredstava.
35. U ovom konkretnom slučaju, Sud primećuje da protiv osporenog rešenja Katastarske Agencije Kosova [03/44/19] od 8. februara 2019. godine, postoji mogućnost podnošenja žalbe, kao delotvornog pravnog leka. Samim tim, Sud želi da naglasi da osporeno rešenje, u pravnom leku, navodi da "*Protiv ovog rešenja se može uložiti tužba pred Osnovnim sudom u Prištini – Odeljenje za Administrativna pitanja, u roku od 30 dana od dana uručenja rešenja.*"
36. Sud naglašava da podnosilac zahteva nije argumentovao da pravni lek koji je bio naveden u osporenom rešenju – odnosno tužba pred Osnovnim sudom u Prištini – nije bio dostupan ni delotvoran u njegovom slučaju.
37. Samim tim, Sud dolazi do zaključka da se zahtev podnosioca zahteva treba proglasiti neprihvatljivim, zbog toga što podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20 i 47 Zakona kao i u skladu sa pravilom 39 (1) (b) Poslovnika o Radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20 i 47 Zakona i pravilom 39 (1) (b) Poslovnika o radu, dana. 8 septembra 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Nexhmi Rexhepi

Predsednica Ustavnog suda

Cesa Caka Nimani